

Β α δ ε ν.

Δραττόμενος πάσης εὐκαιρίας, ἵν' ἀπέρχωμαι ἐκ Βερολίνου, ἐδέχθην προθύμως τὴν πρόσκλησιν τοῦ εἰς Βάδεν λαμπρὰν κεκτημένου οἰκίαν Αὐθέντου Μιχ. Στούρτζα, αὐτοῦ ἐκείνου, ὃν εἶχον ἐπισκεφθῇ ἐν Ἰασίῳ ἄλλοτε, ἡγεμονεύοντα τῆς Μολδαβίας. Ἦν δ' ἐκ τῶν ἀνατραφέντων ἐν ταῖς Αὐλαῖς καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἀρχαίων Φαναριωτῶν, ἀνὴρ τρόπων εὐγενεστάτων, εὐφυής, τῆς Ἑλληνικῆς κάτοχος, ὥς εἴ τις καὶ ἄλλος, φιλέλλην καὶ τοσοῦτω μισότουρκος, ὥστε οὐδὲ τ' ὄνομα ἤθελε ν' ἀκούσῃ ἐνὸς τῶν υἱῶν του, ὅστις, δεχθεὶς τουρκικὴν ὑπηρεσίαν, εἶχεν ἐκτουρκισθῇ. Ἡ δὲ ἡγεμονὶς (Δόμνα) ἦν θυγάτηρ τοῦ Βογορίδου, ὅστις ἄλλοτε ἐθεωρεῖτο, ὥς εἷς τῶν λογιωτέρων καὶ ἐπισημοτέρων Ἑλλήνων, μετὰ ταῦτα ὅμως κατετάχθη μετὰ τῶν Βουλγάρων, ἀφ' ὅτου τινὲς τῶν ἡμετέρων ἀκρίτως καὶ ἀβελτέρως ἐξηψαν μεταξὺ τῶν δύο ἐθνικοτήτων ἐχθρικὴν ἀντιπάθειαν.

Τῇ 4)16 Σεπτεμβρίου, ἐκ Βερολίνου ἀπελθὼν, κατέλυσα τὴν πρώτην νύκτα εἰς Φραγκφόρτην, καὶ τὴν ἐπαύριον περιῆλθον τὴν πόλιν, ἐπισκεφθεὶς τὰ μνημεῖα τοῦ Γαίτου καὶ Γουτεμβέργου, καὶ παρετήρησα, εἰς τὸ δημόσιον ἀτμοσφαιρόμετρον, ὅτι μέσος ὅρος θερμότητος διὰ τὴν πόλιν ἐκείνην ἐκλαμβάνεται ἢ $+14^{\circ}$ Ῥεωμύρου, μέσος δ' ὅρος ψύχους— 5° . Εἰς τὸν σταθμὸν δὲ τῆς Ἐϊδελβέργης ἀπῆντησα τὸν ἐν τῇ Greca συνάδελφόν μου, τὸν Ἀριστοτελικὸν Zeller, ὅστις μὲ παρουσίασε καὶ εἰς ἄλλους συγκαθηγητάς του, τὸν χημικὸν Bunsen, τὸν φιλόσοφον Fischer.

Ἐκεῖθεν τέλος ἔφθασα εἰς τὴν ἐντὸς συμφύτου καὶ χαριεστάτης κοιλάδος κειμένην κωμόπολιν Baden, οὕτω καλουμένην ἕνεκα ἐκεῖ ὑπάρχοντος θερμοῦ λουτροῦ, οὗ ὅμως πολὺ ὀλιγωτέρα χρῆσις γίνεται νῦν ἢ κατὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς χρόνους. Σώζεται δ' ἐκ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῖχος ἐκ μεγάλων λίθων περὶ τὸ ἀναβρύον θερμὸν καὶ ἀχνίζον ὕδωρ.

Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ ἡγεμονικοῦ ζεύγους ἦν φιλοφρονεστάτη, καὶ ἐπὶ τῶν 23 ἡμερῶν, καθ' ἃς ἐκεῖ διέμεινα,—διότι, ὅτε ἠθέλησα ν' ἀναχωρήσω, μετὰ 10 ἡμέρας, δὲν μοὶ ἐπετράπη,—εἶδον, εἴτε μετὰ

τοῦ κ. Στούρτζα, εἴτε μόνος, πάσας τὰς ὥραίας θέσεις τῆς μαγευτικῆς ἐκείνης κοιλάδος, καὶ συνηντήθην μετὰ πολλῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων γνωρίμων μου ἢ ἐγνωρίσθην μετ' ἐπισήμων προσώπων ἐν τῇ ἐξαιρετῇ ταύτῃ θερεινῇ διαίτῃ διατριβόντων. Μεταξὺ τῶν πρώτων ἦν ὁ πρῶην ἐν Ἀθήναις Ἐπιτετραμμένος τῆς Ῥωσσίας κ. Περσιάνης μετὰ τῆς συζύγου του, τὸ γένος Καλλιμάχη, οἷς προσῆλθε καὶ ὁ υἱός του, τότε μὲν Γραμματεὺς τῆς Ῥωσικῆς Πρεσβείας ἐν Ἀθήναις, εἶτα δ' ἐν Σερβίᾳ Ἐπιτετραμμένος, καὶ ἡ τοῦτου σύζυγος, χαριεστάτη θυγάτηρ τοῦ ποτὲ συναδέλφου μου Γ. Ῥάλλη. Ἐκεῖ δ' εὗρον ἐπίσης καὶ τὴν κ. Ζωγράφου, θυγατέρα τοῦ ποτὲ ἡγεμόνος Μιχ. Σούτσου, χήραν δὲ τοῦ χρηματίσαντος ἐν Πετροπόλει Πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος, ἣν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Ῥωσσίας ὑπεχρέωσε νὰ δεχθῇ Ῥωσικὴν σύνταξιν. Ἐκεῖ διέτριβε προσέτι καὶ ὁ ἐν Παρισίοις ποτὲ συνάδελφός μου, ὁ γέρων Πρέσβυς τῆς Βρασιλίας Ἰταγιούβαν.

Ἐκ δὲ τῶν νέων γνωριμιῶν ἀρκέσει μοι νὰ μνημονεύσω τῆς Λαίδης Ἀμιλτῶνος, συγγενοῦς τοῦ Αὐτοκράτορος, μετὰ τῆς ὥραίας θυγατρὸς της, Ἡγεμονίδος τοῦ Μονάκου, τῆς Ῥωσίδος Πριγκηπίσσης Βελασέλσκης, ἀδελφῆς τοῦ Στρατηγοῦ Σκόβελεφ, ἥτις ἦν ἐξαισίου καλλονῆς, τῶν Ἡγεμονίδων Γαγάριν καὶ Μεντσικόφ, τῆς κ. Βαρατίνσκη, ποτὲ Κυρίας τῆς Ῥωσικῆς Αὐλῆς, αὐτοδιδάκτου τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ ἀγγλιστὶ στιχουργούσης. Ὑπὸ τῆς εὐφυεστάτης ταύτης Κυρίας προσεκαλούμην πάντοτε εἰς τὰς μικρὰς ἐσπερίδας της, ὡς ἐτίμα πολλάκις καὶ ἡ παρουσία τῆς Αὐτοκρατορίσσης, ὅτε ἐπεδήμει εἰς Βάδεν. Ἐκεῖ ἦν τότε καὶ ὁ Βέλγος Πρόξενος κ. Lejeune μετὰ τῶν χαριεστάτων θυγατέρων του, καὶ ὁ διάσημος Γάλλος συγγραφεὺς κ. Camille Decamp, ἐξάδελφος τοῦ ποτὲ Πρέσβεως καὶ Ὑπουργοῦ κ. Θουβενέλ, καὶ ἰδιαίτερος φίλος τοῦ Πρίγκηπος Ναπολέοντος. Εἰς αὐτόν, ὡς μοὶ εἶπε, διηγήθη ποτὲ ὁ Γορτσακόφ, μεθ' οὗ ἦν στενῶς συνδεδεμένος, ὅτι, ὅτε ὁ Ναπολέων ἦν Πρόεδρος, εἶπεν ἐν χορῷ τῶν Ἀνακτόρων εἰς τὸν τότε Πρέσβυν τῆς Ῥωσσίας Βουδβέργ, νὰ προτείνῃ εἰς τὸ Αὐτοκράτορα Νικόλαον συμμαχίαν, ἀλλ' ἐπὶ πολὺ οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔλαβεν. Ἐλθὼν δὲ μετὰ ταῦτα εἰς Βάδεν, μετεπέμψατο

τὸν Γορτσακόφ ἐκ Βυρτεμβέργης, ἔνθα τότε διέτριβε, καὶ εἰς τὸν περίπατον ἐν τῇ μεγάλῃ δενδροστοιχίᾳ, τῇ καλουμένῃ Lichten-thal, ἐπανελάβεν αὐτῷ τὴν πρότασιν, ἣν ὁ Γορτσακόφ ἔδέχθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ· ὁ Αὐτοκράτωρ ὅμως, πρὸς ὃν περὶ αὐτῆς ἐπέ-στειλεν, ἀπεκρίθη ὅτι Ῥομανῶφ καὶ Ναπολέων δὲν δύνανται νὰ συνδεθῶσι καὶ τότε συνωμολογήθῃ ἡ Ἀγγλογαλλικὴ συμμαχία.

Προσέτι ἐνέτυχον καὶ τῇ διὰ Βάδεν διαβάσῃ κυρίᾳ Γαγάριν, θυγατρὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Στούρζα, μεθ' ἧς ἐν Ὁδησσῷ συνέπαι-ζον ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ μου. Ἀκούσας δὲ παρ' αὐτῆς, ὅτι θεία της (ἀδελφὴ τοῦ Στούρζα), ἡ λογία κυρία Ἑτλιγγ, ἦν ἐπίσης ἐν Ὁδησσῷ ἐγνώριζον, παῖς ἐγώ, σεβαστὴν κυρίαν ἐκείνην, εἶχεν ἀφήσει ἀνέκδοτον φιλελληνικώτατον μυθιστόρημα, «Ζωὴ» ἐπι-γραφόμενον, καὶ προσέτι ἀπομνημονεύματα τοῦ Συνεδρίου τῆς Βιέννης, ἀμφότερα γαλλιστὶ γεγραμμένα, τὴν παρεκάλεσα νὰ μοὶ πέμψῃ τὰ χειρόγραφα, ἀναλαμβάνων νὰ φροντίσω περὶ ἐκδό-σεως αὐτῶν, καὶ μοὶ τὸ ὑπεσχέθη, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔπραξεν.

Ἀπροσδόκητος δὲ συνάντησις ἦν δι' ἐμὲ καὶ ἡ Ρωσίδος τινός, κυρίας Κουδριάτσεφ, ἐν ἣ ἀνελπίστως ἀνεγνώρισα τὴν κυρίαν Wieszathan, τὴν ἀρχαιοτάτην τῶν Κυριῶν τῆς Αὐλῆς τῆς Βασι-λίσης ἡμῶν Ἀμαλίας, ἣτις ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῇ τὸν ἱατρὸν Δημ. Μαυροκορδάτον, ἀλλ' ὁ δεσμὸς διελύθη, διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, πρὶν ἢ δεθῇ.

Ἐμνημόνευσα ἀνωτέρω τῆς Αὐτοκρατείας, διότι ἐνταῦθα κα-τῶκει ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας τοῦ θέρους, ἐν ξενοδοχείῳ, οὗ ἀπλῶς ἐλάμβανεν εἰς ἐνοίκιον ἐν μέρος, καὶ ἐπανειλημμένως ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ παρευρεθῶ καὶ εἰς τὰς ἑσπερινὰς συναναστροφὰς καὶ εἰς τὸ γεῦμα Αὐτῆς, καὶ τοῦτο ἀπλῶς, ὥς εἰς πᾶσαν ἰδιώτην, ἐκ τοῦ ξενοδοχείου προμηθευόμενον. Ἦρχετο δὲ προσέτι καὶ κατῶκει ἐκεῖ, ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ. Ἀπῆντησα δὲ τὸ Αὐ-τοκρατορικὸν ζεῦγος καὶ παρὰ τῇ Lady Hamilton, καὶ προσέτι παρουσιάσθην καὶ εἰς τὸν Ἀρχιδούκα καὶ τὴν Ἀρχιδούκισσαν τοῦ Βάδεν, θυγατέρα τοῦ Αὐτοκράτορος, ἐκ Καρλσρούης τὸν Αὐ-τοκράτορα συνοδεύσαντας. Καὶ ἡ μὲν Ἀρχιδούκισσα, ἧς σπανία ἐστὶν ἡ προσήνεια καὶ ἡ τῶν τρόπων εὐγένεια, μοὶ εἶπεν ὅτι μὲ

εἶχεν ἤδη ἰδῆ παρὰ τῷ πατρὶ της ἐν Βερολίῳ. Μετὰ δὲ τοῦ Ἀρχιδουκὸς διὰ μακρῶν περὶ διαφόρων ὠμίλησα, καὶ ἐν ἄλλοις τῷ εἶπον, ὅτι, καθ' ἃ ἤκουσα, εἶχε προσπαθήσῃ νὰ ἐξορίσῃ ἐκ Βάδεν τὸν πράσινον τάπητα (le tapis vert), ἥτοι τὸ χαρτοπαίγνιον, βλέπω ὅμως ὅτι δὲν τὸ κατώρθωσεν ἐντελῶς, διότι ἡ φύσις ἐξακολουθεῖ νὰ τὸ ἐφαπλῇ εἰς τοὺς λόφους καὶ τὰς κοιλάδας τῆς χαριεστᾶτης ταύτης χώρας.

Παρώκει δὲ τότε ἐν Βάδεν καὶ ὁ ἐν Παρισίοις πρὶν συνάδελφός μου τῆς Βρασιλίας. Ἐπὶ τυχαία του δὲ παρατηρήσει ὅτι δὲν μὲ εἶδε ποτὲ φέροντα τὸ Βρασιλιανὸν παράσημον, τῷ εἶπον ὅτι εἶχον μὲν τὸ δικαίωμα αὐτό, ἀλλὰ δὲν ἐνόμιζον ἀξιοπρεπὲς νὰ φέρω ἡγορασμένον παράσημον, καὶ τότε μετ' οὐ πολὺ μοὶ ἐπέμφθη καὶ ἡ ὠραία ταινία τοῦ Ῥόδου.

Ἐν ἄλλοις ἐγνώρισα ἐνταῦθα καὶ τινὰ κυρίαν ἐκ Πολωνίας, ἣτις, ἔνεκα ἐγχειρίσεως, ἦν εἶχεν ὑποστῆ εἰς τὸν τράχηλον, ὠμίλει μὲν ὅπως οὖν δυσνοήτως, ἀλλ' ὅσα ἔλεγεν ἔφερον τὸν τύπον ὑψηλῆς ἀγωγῆς καὶ πολλῶν γνώσεων. Ἡ πολυτελὴς οἰκία αὐτῆς ἦν ὡς Μουσεῖον διακεκοσμημένη, καὶ ἀφηγήσεως ἐστὶν ἄξιον τὸ κυριώτερον τῶν συμβάντων τοῦ βίου της. Ὁ πρῶτος σύζυγος τῆς κυρίας ταύτης ἦν Πολωνός, διὰ πολιτικοὺς λόγους ἐξορισθεὶς εἰς Σιβηρίαν, καὶ ἡ τεθλιμμένη του σύζυγος οὐδὲ τὴν παρηγορίαν κἄν εἶχε ν' ἀκούῃ ποτὲ προφερόμενον τ' ὄνομά του, διότι οἱ ἐν Σιβηρίᾳ κατάδικοι διακρίνονται, διεκρίνοντο κἄν τότε, οὐχὶ δι' ὀνόματος κυρίου, ἀλλὰ δι' ἀριθμοῦ. Μετὰ τινὰ χρόνον λοιπὸν ἀνέγνω μετ' ἀπελπισίας εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ὁ φέρων τὸν προσφιλῆ αὐτῇ ἀριθμὸν ἀπεβίωσεν. Ἐπειδὴ δὲ νέος καὶ ὠραῖός τις ἀξιωματικὸς ἐκ τῶν γνωρίμων της ἐπεχείρισε καὶ κατώρθωσε νὰ τὴν παρηγορήσῃ εἰς τὴν θλίψιν της, ἐξ εὐγνωμοσύνης τῷ ἔδωκε καὶ τὴν χεῖρά της, ἦν τῇ εἶχε ζητήσῃ, καὶ ὁμοῦ μετ' αὐτῆς καὶ τὴν μεγάλην περιουσίαν της. Ἐν μιᾷ ἐν τούτοις τῶν ἡμερῶν αἴφνης ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ τίς εἰσέρχεται; ὁ πρῶτος σύζυγος! καὶ εἰς τὴν ὑπ' ἐκπλήξεως μᾶλλον ἢ χαρᾶς ἑξαλλον κυρίαν ἐξηγεῖ ὅτι ἀπέθανεν, οὐχὶ αὐτός, ἀλλ' ὁ ἀριθμός του, ἥτοι ἕτερός τις, εἰς ὃν εἶχε δοθῇ ὁ αὐτὸς ἀριθμός, ὅταν οὗτος εἶχε μετακομισθῇ

ἀλλαχοῦ τῆς γῆς τῆς ἐξορίας. Τὶ ποιητέον ; Ἡ δυστυχής, ἣτις ἔκλαιε τὸν ἕνα τῆς σύζυγον, εἶχεν ἤδη δύο. Ἀλλ' ὁ πρῶτος διηυκόλυνε τὰ πράγματα, εἰς ὀλιγάρκειαν ἴσως ἐθισθεὶς ἐν τῇ ἐξορίᾳ, διότι συγκατένευσε νὰ μὴ ταράξῃ τὴν νέαν εὐτυχίαν τῆς γυναικὸς του διὰ δικῶν διγαμίας, ἂν μόνον αὕτη συγκατένευε νὰ τῷ δώσῃ τινὰ ἐκ τῶν χρημάτων, ἃ εἶχεν ἄφθονα. Ἐκτοτε δ' ἔμαθον ὅτι ἐπανελάμβανε συνεχῶς τὰς τοιαύτας ἐπισκέψεις του, ὅπερ ἐφαίνετο ἀποδεικνύον ὅτι ἡ Σιβηρία δὲν ἦν ἴσως ὅλως ἀνοίκειος διαμονή του.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μου εἰς Βάδεν ἐπεσκέφθην ἔκθεσιν τριακοσίων κυνῶν παντὸς εἴδους καὶ παντὸς μεγέθους, ἐν οἷς κατάκλειστος, ὡς θηρίον, ἦν καὶ εἷς, νόθον προῖον κυνὸς καὶ λύκου.

Τῇ δ' ἐπαύριον, Κυριακῇ, ἀπῆλθον εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Αὐθέντου Στούρζα ἀνεγερθὲν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἑλληνικὸν παρεκκλήσιον, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὠραίου λόφου, ὅστις κατ' αὐτὸν «Λόφος Μιχαήλ» (Michaelshügel) ἐκλήθη. Ἔστι δ' ἡ οἰκοδομὴ ἔργον τοῦ διασήμευ Βαυαροῦ ἀρχιτέκτονος Klenze, τετράστυλος, πρόστυλος Ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ, ἐν ὑπογείῳ τὸν τάφον περιέχουσα, ἐντὸς δὲ τοῦ σηκοῦ, διὰ δύο μεγάλων καὶ καλλιτέχνων μᾶλλον ἢ ὀρθοδόξων ἀναγλύφων, κεκοσμημένη, ὧν τὸ μὲν παριστᾷ τὸ Ἡγεμόνα ἐπὶ θρόνου καθήμενον καὶ διὰ χειρῶν ἔχοντα τὰ συγγράμματά του, παρ' αὐτῷ δὲ τὴν Ἡγεμονίδα, ἐκ λύπης ὀφῆσαν νὰ τῇ ἐκπέσῃ τὸ στέμμα, μεταξὺ δὲ τῶν δύο τὴν θρησκευίαν, δεικνύουσαν αὐτοῖς τὸ ἀντιπέραν ἀνάγλυφον, ἐφ' οὗ ὁ υἱὸς φαίνεται παρὰ τῇ θρησκευίᾳ ἀναπαυόμενος· παρ' αὐτῷ δὲ χαλκοῦς πίναξ φέρει ἐπιγεγραμμένην τὴν ἐπιστολήν, ἣν ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου, ἐν ᾧ ἐξεπαιδεύετο, ἔγραψε πρὸς τὸν Ἡγεμόνα ἐπὶ τῷ θανάτῳ του.

Εἶδον δὲ λυπηρὰν καὶ δι' ἐμέ, καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν φιλολογίαν ἔλαβον κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, τὴν τοῦ θανάτου τοῦ φίλου μου, φιλέλληνος καὶ διασήμευ ἀρχαιομαθοῦς Brunnet de Presle.

Ἐλθὼν δὲ πρὸς ἐμέ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ Ὑπασπιστὴς τῆς Αὐλῆς, μοὶ εἶπεν ὅτι μία τῶν ἀνεψιῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας ἔμελλε νὰ φθάσῃ μετ' ὀλίγον εἰς Βερολίνον, ὡς ὑπότρο-

φος τῆς Αὐτοκρατορίσσης, καὶ ὅτι ἡ Α. Μ. τὴν συνίστα εἰς τὴν προστασίαν μου.

Προὔτιθέμην δὲ τότε ν' ἀπέλθω εἰς Καρλσρούην, εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐκεῖ τὴν μηχανικὴν σπουδάζοντος υἱοῦ μου Ὁθωνος, ἀλλ' ὁ Αὐθέντης εἶχε τὴν εὐγένειαν, ἀντὶ τούτου, νὰ προσκαλέσῃ παρ' ἑαυτῷ τὸν Ὁθωνα, ὅστις καὶ ἐλθὼν, ἔμεινε μεθ' ἡμῶν μίαν ὅλην ἑβδομάδα.

Μετὰ παρέλευσιν δὲ καὶ ἑτέρας ἑβδομάδος, ἐγκατέλιπον καὶ τὸν ἡγεμονικὸν οἶκον, πλήρης εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν εὐρεΐαν φιλοξενίαν, ἧς ἔτυχον, καὶ ἀπῆλθον ἐπίσης εἰς τὴν πέντε τέταρτα τῆς ὥρας ἀπέχουσαν Καρλσρούην, ὅπου μετὰ συνοχῆς καρδίας ἀνελογιζόμεν, ὅτι ὁ Ὁθων εἶχε νὰ διαμείνῃ ἔτι $4\frac{1}{2}$ ἔτη. Ἐπισκεφθεὶς δὲ τὴν κατοικίαν του, τὴν Ἀκαδημίαν, ὅπου ἐφοίτα, καὶ τινὰ τῆς πόλεως, καὶ συγγενθεὶς μετ' αὐτοῦ καὶ ἑνὸς τῶν συμμαθητῶν του, τὸ ἑσπέρας ἀπῆλθον εἰς Mannheim, ὅθεν τὴν ἐπιούσαν εἰς Μαγεντίαν, καὶ διαμείνας ἐκεῖ ἐπὶ τινὰ χρόνον, εἶδον τὴν μεγαλοκρεπῆ αὐτῆς ἐκκλησίαν (Dom) καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Γουττεμβέργου. Μετὰ μεσημβρίαν δὲ διέπλευσα τὸν Ῥήνον κατὰ τὰς γραφικὰς ἀκτὰς τῆς Κοβλεντίας, καὶ μετέβην εἰς τὴν παραποτάμιον πόλιν Λίντς, ἔνθα ὁ ποτὲ συνάδελφός μου ἐν Οὐασινγκτῶνι, καὶ πενθερὸς τοῦ Κλέωνος, Βαρῶνος Γερόλδ, εἶχε τὰ κτήματά του ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων, δι' ὃ καὶ εἷς ὑψηλὸς παραρρήνιος λόφος, ἔχων ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐρείπιον φρουρίου, καλεῖται Ὁρος τοῦ Γερόλδ (Gerolds berg). Ἐκεῖ, δυσारेσθηθεὶς ἔκ τινος αὐθαιρέτου ἀδικίας τοῦ Βίσμαρκ, εἶχεν ἀποσυρθῆ καὶ ἰδιώτευσεν ὁ ἐπὶ πολλὰς δεκάδας ἐτῶν εἰς διπλωματικὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος του διατελέσας Βαρῶνος Γερόλδ, καὶ ἐκεῖ ἀπῆλθον, ἵνα τὸν ἐπισκεφθῶ. Ἐγενόμην δὲ περιχαρῶς δεκτὸς ὑπ' αὐτοῦ, τῆς Βαρωνίδος, καὶ τῆς θυγατρὸς των, κυρίας Καρλόττας Ward, ἥτις, χήρα Ἀγγλου ἐν Ἰνδίαῖς ἀποβιώσαντος, χαριστάτη δὲ καὶ φιλοφρονεστάτη, ἔμενε παρὰ τοῖς γονεῦσι μετὰ τοῦ ὠραίου μικροῦ κορασίου της. Παραμείνας δ' ἐνταῦθα δύο ἡμέρας, περιῆλθον τὰς ἀμπέλους των, κρεμαμένας εἰς τὰς ἀπο-

τόμους πλευράς τῶν λόφων, εἰς ᾧ ὁ γέρων ξενοδόχος μου μετὰ νεαρᾶς ζωηρότητος ἀνεῳρίχᾳτο.

Τέλος δ' ἀπῆλθον τῇ 1)13 Ὀκτωβρίου διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, καί, δι' Ἀμβούργου διαβάς, ἐπανῆλθον τὴν ἐπαύριον (Πέμπτην) εἰς Βερολῖνον.

Βερολῖνον.

Ἐνταῦθα ἐξηκολούθησα ἰδιωτεύων, εἰ καὶ τοῦτο ἐφαίνετό πως ἐνοχλοῦν τὸν Ἐπιτετραμμένον, ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν ἔπταιον. Ἐχων οἰκίαν ἐπὶ μακρὸν ἐνφκισμένην, καὶ ἤδη πάσχουσιν τὴν φιλτάτην μου σύζυγον δὲν ἐδυνάμην ν' ἀναχωρήσω· ἐπροσπάθουν ὅμως ν' ἀποφεύγω τὰς τῶν ἐπισήμων συναναστροφάς, καὶ ἔβλεπον κυρίως μόνον ἰδιωτικοὺς φίλους.

Ἐξ αὐτῶν, ὁ ἐπισημότετος τῶν γλυπτῶν Βεγάζ μοι ἐπρότεινε νὰ γλύψῃ τὴν προτομήν μου, ὅπερ μετὰ χαρᾶς ἐδέχθην. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον συνέπεσε νὰ κείρω τὴν κόμην μου, καὶ κατὰ τούτου ἐξανέστη ἡ καλλαισθησία τοῦ κ. Βεγάζ, δι' ὃ ἀνέβαλε τὸ ἔργον καὶ μετὰ ταῦτα τὸ ἐλησμόνησεν.

Ἐν Ἑλλάδι δὲ δὲν ἐλησμονούμην ἐντελῶς, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἔλαβον ἐκεῖθεν φυλλάδιον, ἐν ᾧ ὁ ἀρχιτέκτων κ. Κανταντζόγλους καὶ ὁ Καθηγητὴς Καστόρχης αὐστηρότατα, ἵνα μὴ εἴπω ὑβριστικῶς, ἐξεφράζοντο κατ' ἐμοῦ, διότι ἐτόλμων νὰ ἔχω ἄλλην γνώμην, ὥς πρὸς τὸ ἀνάγλυφον, ὃ ἔγραψαν ἐπὶ τοῦ σαρκοφάγου τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου. Καὶ τοῦτο μὲν παριστᾷ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐγὼ δ' ἤθελον παράστασιν αἰνιττομένην τὸν μαρτυρικὸν τοῦ ἱεράρχου θάνατον, ἥτοι τοῦτον ὑπὸ τῶν δημίων του καὶ ὑπὸ πιστῶν ἀκολουθούμενον, καὶ εὐλογοῦντα τὸ σχοινίον τῆς ἀγχόνης του. Ἦθελον δὲ προσέτι ὁ σαρκοφάγος νὰ στηθῇ ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ Γοργοπίκῳ τοῦ Ἀγίου Ἐλευθερίου, ὃ νὰ θεωρηθῇ ὥς τὸ ἐντάφιον αὐτοῦ μνημεῖον, καὶ ἐθεώρουν τότε καὶ πάντοτε, ὥς ἐσχάτην ἀβελτηρίαν, τὸ νὰ τεθῇ ἀφανής, σχεδὸν ἀγνοούμενος, εἰς ἓνα τῶν διαδρόμων τῆς Μητροπόλεως

